

рослини», «Мої друзі – тварини», «Які птахи прилітають до моєї годівнички взимку?», «Яка пора року мені подобається найбільше».

Аналіз практичного досвіду вчителів початкових класів дав можливість виявити, що краєзнавча робота має ряд специфічних особливостей, які виділяють її серед інших напрямів освітньої діяльності:

- пріоритет виховних завдань; – можливості реалізації принципів адаптивної педагогіки;
- інтеграційний характер змісту (багатопрофільність змістової сторони території: природа, господарство, екологія, культура, історія, сучасність та ін.);
- застосування загальнонавчальних навичок пізнання і способів діяльності для формування цілісного погляду на рідний край;
- широкі можливості використання освітніх і виховних ресурсів соціокультурного простору мікросередовища, субрегіону;
- реалізація особистісного, пошукового, дослідницького підходів у процесі діяльності;
- зовнішня привабливість діяльності для дітей молодшого шкільного віку, яка викликає безпосередній інтерес, що формує пізнавальну мотивацію учнів;
- практично необмежений спектр можливостей використання і поєднання усіх форм освітньої діяльності [1].

Таким чином, реалізація краєзнавчого принципу в умовах Нової української школи створює підґрунтя для розвитку сприймання, спостережливості, свідомого запам'ятовування, пригадування та відтворення матеріалу, творчої уяви, самоконтролю, емоційно-чуттєвої сфери, зокрема розвитку таких почуттів як естетичні та моральні.

Література

1. Кузьма-Качур М.І. Місце краєзнавства в системі навчально-виховного процесу початкової школи/М. І. Кузьма-Качур// Психолого-педагогічні проблеми сільської школи – 2012 – № 43(2) – с. 165 – 172.
2. Нова українська школа. Порадник для вчителя. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>, вільний.
3. Чернов Б.О. Історіографічний огляд становлення краєзнавчого принципу навчання / Б.О.Чернов// Молодий вчений – 2017 – № 5(45). – с. 443 – 449.

УДК 373.3.016:005.336.2(043.2)

ХОМА О.М., АЛМАШІЙ Е.В.
Мукачівський державний університет

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ЗМІСТІ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Сьогодні початкова школа працює за новим Державним стандартом початкової освіти, Концепцією «Нова українська школа». Змінюються підходи до освітнього процесу, що визначені Законом України «Про освіту» та іншими нормативно-правовими документами, які надають можливість сформуванню у здобувачів освіти всі необхідні компетентності для успішного навчання і життя: особисті якості, цінності, погляди, способи мислення, знання, уміння, здатності до діяльності.. Компетентнісний підхід є пріоритетним і упроваджується в

систему уроків 1-4 класів на основі інтеграції. Шляхи його реалізації знаходять своє відображення в багатьох наукових пошуках дослідників: Н.Бібік, О. Овчарук, О.Пометун, О.Савченко та інших. Ученими визначено зміст основних понять «компетентність» та «компетенція», розглянуто методичні аспекти їх формування в молодших школярів. О.Савченко розкриває сутність поняття «компетентнісний підхід», вказує на можливостях його реалізації в початковій освіті. У той же час вчена зауважує, що «компетентнісний підхід суттєво відрізняється від знаннєвого за всіма характеристиками організації навчального процесу; чітко простежується спрямованість на результатне навчання школярів, зосередженість на змінах особистості дитини як суб'єкта учіння. Компетентнісна освіта – особистісно-діяльнісна. У ній зміщується акцент на здатність особи до практичних дій в певному контексті. Звичайний результат навчання «знаю, що...» змінюється у напрямі «знаю, як...» [4]. У цьому полягає сутність компетентнісного підходу в навчанні молодших школярів, реалізація якого проходить через діяльність.

Для з'ясування шляхів реалізації компетентнісного підходу слід визначити зміст початкової освіти. Концепція «Нова українська школа» як документ є провідним у з'ясуванні сучасних підходів у навчанні [2]. У ньому розкрито питання мети і завдань початкової освіти, подано перелік компетентностей, шляхи досягнення навчальних результатів. Формула нової школи: ключові компетентності для життя, педагогіка партнерства, умотивований учитель, орієнтація на учня, виховання на цінностях.

У Концепції зазначено, що школа буде працювати на засадах особистісно-орієнтованої моделі освіти. У рамках цієї моделі вона максимально враховує права дитини, її здібності, потреби та інтереси, на практиці реалізуючи принцип дитиноцентризму [2]. Окрім цього, вказано, що компетентнісний підхід зобов'язує учасників освітнього процесу формувати європейські цінності.

Типові освітні програми, створені за редакцією О.Савченко і Р.Шияна, дають можливість учителю конкретно в методичному плані реалізувати компетентнісний підхід.

Відповідно до освітніх програм сьогодні розроблено нові підручники з усіх предметів для 1-2 класів, вибір яких здійснює вчитель. Якщо аналізувати методологічні їх засади, то вони побудовані на принципі інтеграції, як приклад, українська мова й читання. Сучасні підручники представляють собою певну модель засвоєння теми. Учні пропонується низка завдань творчого характеру, алгоритм виконання дій, що формують креативне мислення. Новим явищем є наявність QR-кодів, що є першим кроком доступу до медіатексту. Як показує спостереження за роботою в початковій школі, то вибрати підручник учителю досить складно, хоча відповідають типовим програмам. Це нове явище в педагогічній практиці і результати, безперечно, будуть згодом, і вважаємо, що позитивними.

На допомогу вчителю видано поради щодо впровадження Концепції «Нова українська школа». Вони містять роз'яснення окремих теоретичних

положень, практичні завдання для вчителів, розкривають методику проведення інноваційних методів навчання [3].

Змістовним і методично цікавим для вчителів є посібник К.Дмитренка й інших авторів, в якому подано рекомендації до реалізації завдань нової української школи щодо формування в учнів необхідних компетентностей. Схарактеризовано інтерактивні методи й візуальні засоби навчання, розглянуто їхню роль у розвитку ключових та предметних компетентностей на прикладі викладання окремих предметів шкільного курсу [1].

Своєрідно будується освітній процес в 1-2, 3-4 класах. Передбачено ранкові зустрічі, інтегровані уроки, застосування інноваційних методів навчання, створення навчальних середовищ. Ранкові зустрічі спрямовані на підготовку учня до навчального дня, сприяють соціалізації особистості, формують громадянську, екологічну та інші компетентності.

Здійснивши аналіз освітніх документів, Державних стандартів зокрема, нами виокремлено компетентності за освітніми галузями, проте ключові компетентності пронизують увесь освітній процес початкової школи.

Література

1.Дмитренко К. А. Звичайні форми роботи – новий підхід: розвиваємо ключові компетентності : метод. посіб. / К. А. Дмитренко, М. В. Коновалова, О. П. Семиволос, С.В. Бекетова. – Х. : ВГ «Основа», 2018. – 119с.

2.Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. [Електронний варіант]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>. З екрану.

3.Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.

4.Савченко О. Упровадження компетентнісного підходу в початкову освіту: здобутки і нерозв'язані проблеми // О.Я.Савченко // Рідна школа – №4-5 (квітень-травень). - 2014. – С.12-16.

УДК: 378:373.3.011.3-051:001.101:159.954(043.2

ХОМА О.М., БОБОНІЧ Н.І.
Мукачівський державний університет

СТВОРЕННЯ КВАЗІПРОФЕСІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Закон України «Про освіту», Концепція Нової української школи, Державний стандарт початкової освіти сформулювали нові підходи до надання освітніх послуг. Увесь навчальний процес спрямовується на формування ключових компетентностей. Серед них визначено такі: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>